

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ГАРАНТІЇ ЗАХИСТУ ПРАВ ДЕРЖАВНОГО ВИКОНАВЦЯ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У сучасних умовах реформування системи правосуддя та утвердження принципу верховенства права особливого значення набуває ефективність виконання судових рішень. Вирішальну роль у цьому процесі відіграє державний виконавець, який є носієм повноважень публічної влади. Тому питання правового захисту державного виконавця, створення належних умов для виконання ним службових обов'язків та гарантування його незалежності є вкрай актуальним. Законодавче закріплення відповідних адміністративно-правових гарантій є необхідною умовою для забезпечення не лише правового статусу державного виконавця, а й стабільності всієї системи виконання рішень.

Адміністративно-правові гарантії - це сукупність передбачених законом засобів, що забезпечують державному виконавцю належні умови для реалізації його повноважень без незаконного втручання, тиску чи переслідувань. Основу таких гарантій становлять положення Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів». Закон гарантує захист державного виконавця як представника державної влади, встановлює спеціальні вимоги до його професійної підготовки, визначає порядок фінансування та матеріально-технічного забезпечення органів державної виконавчої служби. Окремо передбачено, що виконавець має діяти незалежно, а втручання в його діяльність тягне за собою юридичну відповідальність.

Відповідно до статті 9 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», «незалежність державних виконавців від впливу чи втручання у їхню діяльність з примусового виконання рішень гарантується:

- 1) особливим порядком фінансування та матеріально-технічного забезпечення органів державної виконавчої служби;
- 2) дієвим механізмом мотивування державних виконавців;
- 3) прозорістю діяльності з примусового виконання рішень;
- 4) в інший спосіб, визначений законом» [1].

Слід зауважити, що положення статті 8 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» містять вказівку, що державні виконавці є державними службовцями. Відтак, на них поширюється дія положень Закону України «Про державну службу», спрямованих на забезпечення належних умов їхньої діяльності та правовий захист. Стаття 7 даного Закону закріплює право державного виконавця як державного службовця на:

- «належні для роботи умови служби та їх матеріально-технічне забезпечення;
- оплату праці залежно від займаної посади, результатів службової діяльності, стажу державної служби, рангу та умов контракту про проходження державної служби (у разі укладення);

- відпустки, соціальне та пенсійне забезпечення відповідно до закону;
- оскарження в установленому законом порядку рішень про накладення дисциплінарного стягнення, звільнення з посади державної служби, а також висновку, що містить негативну оцінку за результатами оцінювання його службової діяльності;
- захист від незаконного переслідування з боку державних органів та їх посадових осіб у разі повідомлення про факти порушення вимог цього Закону;
- отримання від державних органів, підприємств, установ та організацій, органів місцевого самоврядування необхідної інформації з питань, що належать до його повноважень, у випадках, встановлених законом;
- проведення службового розслідування за його вимогою з метою зняття безпідставних, на його думку, звинувачень або підозри та ін.» [2].

Закон України «Про виконавче провадження» також містить гарантії захисту прав державного виконавця, викладені шляхом закріплення повноважень та умов здійснення діяльності [3]. Серед таких гарантій можна виокремити:

- право на здійснення заходів примусового виконання рішень (звернення стягнення на кошти, цінні папери, інше майно, заробітну плату, пенсію, стипендію та інший дохід, вилучення в боржника і передача стягувачу предметів, зазначених у рішенні та інші);
- обов'язковість вимог виконавця - постанови державного виконавця є обов'язковими для виконання всіма органами, установами та особами, що надає виконавцеві реальний інструмент впливу і захист від ігнорування його дій;
- право виконавця на залучення поліції, понятих, експертів, що гарантує фізичну та процесуальну безпеку.

Таким чином, адміністративно-правові гарантії захисту прав державного виконавця становлять основу функціональної стабільності та ефективності системи примусового виконання рішень. Законодавство України передбачає низку норм, що забезпечують належні умови служби, правовий і соціальний захист, а також процесуальну автономію виконавця. Проте, на практиці ці гарантії часто не реалізуються в повному обсязі через недосконалість механізмів контролю, брак ресурсів, низький рівень мотивації. Подальший розвиток адміністративно-правового регулювання має бути спрямований на посилення незалежності державних виконавців, створення дієвих механізмів реагування на порушення їхніх прав, а також удосконалення кадрової, матеріально-технічної та інформаційної підтримки їхньої діяльності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів: Закон України від 02.06.2016 р. № **1403-VIII**. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1403-19/conv#n40>
2. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р. № **889-VIII**. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>
3. Про виконавче провадження: Закон України від 02.06.2016 р. № **1404-VIII**. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19/conv#n471>